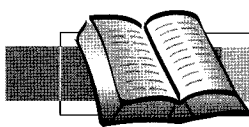

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Een gelukkige kreupele

Alzo woonde Mefiboseth te Jeruzalem, omdat hij geduriglijk at aan des konings tafel, en hij was kreupel aan beide zijn voeten.

2 Samuël 9:13

Wat zal het Mefiboseth een wonder zijn geweest, dat hij aanzitten mocht aan des konings tafel. Hoe was hij geschrokken toen hij ontboden werd door koning David. Hij dacht dat zijn laatste ogenblik aangebroken was. Hij was immers een nakomeling van koning Saul, die David fel had vervolgd en hem meer dan eens naar het leven had gestaan! Wat kon hij anders verwachten, dan dat hij sterven moest. Doch wat een wonder; David ontbood hem niet om hem om te brengen, maar om hem te beweldadigen. Hij kreeg zelfs een plaats aan des konings tafel. En dat was niet de plaats van een knecht, maar van een kind! Ongewijfeld zal hij van verwondering meer dan eens vergeten hebben de kostelijke spijs te eten, die hem voorgezet werd. Maar zo is het met al Gods kinderen, die genodigd worden aan des Heeren tafel. Ze leerden bij het licht van de Heilige Geest hun verdoemelijkheid kennen en bekendgemaakt aan zichzelf, konden ze niets anders verwachten dan het vonnis des doods. Ze hebben immers gedaan, dat kwaad was in des Heeren oog! En het is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf. Ach, ze ontdekken bij zichzelf zoveel ongerechte dingen. Zou God met hen te doen willen hebben? Aan hen gedenken in genade? Alles getuigt tegen hen! En toch, zij krijgen een plaatsje aan de dis van de Koning der koningen. Hen wil Hij Zijn liefde en gunst betonen. Op dezen zal Ik zien, op de

arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft. O, wat een wonder! Dat is niet klein te krijgen. En als ze dan de hemelse lekkernijen proeven, die hen voorgezet worden, dan weidt hun ziel met een verwonderend oog. Dan genieten ze het beginsel van de eeuwige vreugde.

Maar waarom ontfermde David zich over Mefiboseth? Het was om Jonathans wil. Als Jonathan er niet geweest was, was er voor Mefiboseth geen hoop geweest.

Ja, als Christus niet gekomen was, dan was er geen hoop geweest voor een doemschuldige volk. Dat ellendige zondars beweldadigd worden, het geschiedt niet om iets in of van hen, maar het is om de meerdere Jonathan. De zaligheid van de kerk ligt verankerd in het eeuwige Verbond, in de gezegende Verbondsmiddelaar en in het dierbare Verbondsbloed. Maar daarom is hun zaligheid ook zo zeker. Geen zonde of duivel kan daar iets aan veranderen. De fontein des behouds ontspringt in de eeuwige vrede raad. Het was des Vaders welbehagen hen het koninkrijk te geven en het was de verlustiging des Zoons om dat welbehagen mogelijk te maken. Daarom zei Hij: Zie, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven; Ik heb lust, o Mijn God.' om Uw welbehagen te doen. En nu is het de Heilige Geest, Die het volk des welbehagens opzoekt en toebrengt. Zo worden zondaren

zalig en beweldadigd om het eeuwige welbehagen. Het is een zalig worden uit genade om Christus' wil. Hoe krijgen die beweldadigen dan ook de Verbondsmiddelaar lief en hoe dierbaar wordt hen het verbond. Om de meerdere Jonathan worden ze bediend uit de volheid des Konings, zodat ze ontvangen genade voor genade. Om Jonathans wil lacht het aangezicht van de Koning hen toe.

O, hoe valt al het onze als grond ten enenmale weg. Maar wat is het dan toch een zegen, als wij onszelf kwijt mogen raken onder het recht des Konings, om als een ellendige en arme zondaar gezaligd te worden om Jonathans wil.

Wat is zalig worden dan ruim en gemakkelijk!

Doch Mefiboseth bleef kreupel aan beide zijn voeten. Van zichzelf kon hij niet gaan of staan. Maar zo is het ook met Gods kinderen. Ook na ontvangen genade blijven ze tot hinken en zinken ieder ogenblik gereed. Ze blijven zondaren tot hun dood toe. En als ze dat gaan inleven, kunnen ze nooit groot worden. Neen, dan wordt alleen genade groot. Van zichzelf kunnen ze

Inhoud

Meditatie:	
Een gelukkige kreupele	1
Alleen per ongeluk?	2
Commentaar:	
SGP en non-discriminatie	4
Mijn rechter buurman(1)	6
Ben jij al geweest (2)	7
Uit vroegere jaren	8
Boekennieuws	8
Kerknieuws	10
Berichten	11
Preekbeurten	12

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

*****
Administratie en betalingen van
abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

*****
Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@kliksafe.nl

*****
Advertenties € 0,50,- per mm.
Familieberichten
€ 0,40,- per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

*****
Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*****
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland:

Europa € 56,-

Canada \$ 98,-

Amerika \$ 85,-

*****
De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

niets, alleen alles bederven, en verzon-
digen. Ze gaan leren: Zonder U kan ik
niet gaan, zonder U kan ik niet staan,
zonder U kan ik niet zuchten, noch van
hier naar boven vluchten. Zij blijven
kreupel, niet aan één voet, maar aan
beide voeten. Als kreupelen worden ze
gevonden, als kreupelen getrokken, als
kreupelen beweldadigd en als kreupe-
len gezaligd. Maar wat zijn dat geluk-
kige mensen! Ze blijven tot hun dood
toe afhankelijk van de goedgunstig-
heid van een Ander. Zeker, dat is wel
iets dat ingaat tegen hun natuur, maar
er is toch geen beter leven. Immers,

zelf behoeven ze niets te doen, alles is
en alles wordt voor hen gedaan. Zo
worden ze helemaal zalig uit genade!
Zo wordt God verheerlijkt in Zijn
eigen werk. Zo is alle roem uitgeslo-
ten. Zo wordt het onverdiende zalig-
heid. Zo leren ze zingen: Uw vrije
gunst alleen wordt de ere toegebracht.
Wij steken het hoofd omhoog en zul-
len de eerkroon dragen, maar het is
door U, door U alleen, om het eeuwige
welbehagen!

Wijlen ds. J. van Haaren

Alleen per ongeluk?

*Enkele maanden geleden werd mij na
afloop van een bijeenkomst een vraag
gesteld. Het ging om de betekenis van
de vrijsteden in de Bijbel. De vraag-
steller wees erop dat alleen de onop-
zettelijke doodslager naar de vrijstad
mocht vluchten. Maar, zo luidde de
vraag, het is toch niet zo dat Christus
(op Wie de vrijsteden zagen) alleen
gestorven is voor zonden die onopzet-
telijk werden bedreven?*

Schaduwachtige stof

De vraag is helder. Ik hoop dat het ant-
woord dat ook mag zijn. Er zijn drie
plaatsen in Gods Woord waarin tame-
lijk uitvoerig over de vrijsteden wordt
gesproken. Dat zijn Numeri 35,
Deuteronomium 19 en Jozua 20. In het
boek Numeri leefde Mozes nog en gaat
het met name over de drie vrijsteden in
het oostjordanland. In Deuteronomi-
um 19 lezen we een gedeelte van de
afscheidspraak van Mozes in de velden
van Moab. Daar heeft de man Gods
nog eens herhaald wat de Heere hem
aangaande de vrijsteden had gezegd.
In Jozua 20 tenslotte komt God terug
op wat Hij tot Mozes had gesproken en
lezen wij: 'Spreek tot de kinderen
Israëls, zeggende: Geeft voor ulieden
de vrijsteden, waarvan Ik met ulieden
gesproken heb door de dienst van
Mozes.' Geen enkele andere stad in
Israël dan alleen de door God aange-
wezen zes plaatsen mocht als vrijstad
dienen.

De schriftgedeelten over de vrijsteden
behoren tot de schaduwachtige stoffen
van het Oude Testament. Er ligt in

zulke stoffen een rijke symboliek. Ze
wijzen heen naar Christus en roepen
ook om de vervulling in Christus. Zo
zijn de vrijsteden een beeld van de ver-
lossing die in Christus bereid is voor
een arme, verloren zondaar. Een
treffend beeld! Zoals de doodslager in
angst en smart met alle kracht die in
hem was vluchtte naar de vrijstad, zo
leert een zondaar vlieden tot de stad
der behoudenis. Zo ook moet een
schuldige zondaar geen rust in zijn
leven vinden totdat hij geborgen mag
zijn in de Heere Jezus Christus. Nu is
elk beeld gebrekkig. We kunnen en
mogen niet elke trek van dit beeld
overbrengen op Christus. Als we dat
zouden proberen, zouden we het in het
absurde drijven. Om maar één voor-
beeld te noemen: er zijn zes vrijsteden,
maar er is maar één Zaligmaker. Er
zijn geen zes zaligmakers!

Gods Woord zegt ons om welke steden
het gaat. We gaan op de landkaart
tegen de wijzers van de klok in (wie
een atlas heeft, kan het volgen): *Bezer*,
helemaal in het zuidoosten, waar
Ruben woont, middenin de onherberg-
zame woestijn. Wat naar het noorden,
nog altijd in het Overjordanse,
Ramoth in Gilead, in het stamgebied
van Gad, vlakbij de Jabbok, waar
Jakob met de Heere worstelde in de
nacht. Nog meer naar het noorden:
Golan, in het stamgebied van
Manasse. De naam Golan kennen we
vandaag ook nog wel van de hoogvlak-
te van Golan, een bekende streek. Dan
de Jordaan over: in het westjordan-
land lag *Kedes*, op het gebergte van

Naftali, in de buurt van Dan, hoog in het noorden van Israël. En dan naar het zuiden de vijfde stad: *Sichem*, op het gebergte van Efraïm, dichtbij de Ebal en de Gerizim. De laatste vrijstad lag helemaal in het zuiden, in het bergland van Juda: Kirjat-Arba, dat beter bekend staat als *Hebron*. Daar hebt u de zes vrijsteden.

Voor wie wel, voor wie niet?

Nu komen we tot de vraag: *voor wie was de vrijstad?* Wie mocht er naartoe vluchten? De Heere heeft dat heel zorgvuldig gezegd in Zijn Woord. Hij zegt in Jozua 20:3: 'Dat daarheen vliede de doodslager die een ziel door dwaling, niet met wetenschap, verslaat.' *Door dwaling*, dat wil zeggen: per ongeluk, niet met opzet. In onze Nederlandse rechtspraak kennen wij een onderscheid tussen moord, doodslag en dood door schuld. *Moord*, dan heeft iemand het erop toegelegd. Dan heeft hij soms al maanden of al jaren lang geloerd op z'n kans. Dan komt die kans en hij beneemt zijn naaste het leven, 'met voorbedachten rade'. De Bijbel noemt dat 'met wetenschap'. Mocht zo iemand naar de vrijstad vluchten? Nee! Wat moest er dan met zo iemand gebeuren? Hij moest vallen door de hand van de bloedwreker.

We kennen ook *doodslag*. Wat is dat? Een voorbeeld: twee vrienden gaan samen een avond uit. Ze drinken te veel en krijgen ruzie. De een slaat de ander neer. Hij sterft. Was dat de bedoeling? Nee. De doodslager staat er ontuchtend bij. Dit had hij zo niet bedoeld. Deze daad noemen we geen moord. Het was misschien zijn beste vriend. Mocht zo iemand in Israël vluchten naar de vrijstad? Nee. Dit kun je immers geen ongeluk noemen. Het is een opzettelijke daad, al was de dader dronken, maar toch... Ook zo iemand moest sterven door de bloedwreker.

Dan een ander geval. Een verpleegkundige in een ziekenhuis. Ze grijpt een verkeerd medicijn, dient een patiënt een veel te hoge dosis toe... en de patiënt sterft. Vreselijk! Een ogenblik van onoplettendheid. Zo iets noemen wij *dood door schuld*. En voor zulken was de vrijstad. Het moet dus écht een ongeluk zijn. De Heilige Schrift noemt een voorbeeld in Deuteronomium 19. Twee mannen zijn hout aan het houwen in het bos. Ze hebben elkaar 'niet gehaat, van gisteren en eergisteren'. Wij zouden zeggen dat ze geen hekel aan elkaar hadden.

Opeens schiet het ijzer van de steel van de bijl. Het treft de ander op de slaap. Hij valt neer. Nog een paar snikken en hij sterft. Om zulke gevallen gaat het. Nu zouden wij misschien zeggen: maar zo iemand hoeft toch helemaal niet naar de vrijstad te vluchten? Kijk eens hoe die man er bij staat? Radeloos! Een goede vriend van het leven beroofd! Zo'n man is toch gewoon onschuldig? Dat is toch een ongeluk zonder dat er sprake is van enige schuld? De man kan zich de haren wel uit het hoofd trekken. Moet zo'n man nu ook nog gestraft worden door hem in een vrijstad op te sluiten voor misschien wel tientallen jaren van zijn leven? Ja! Het was wel een ongeluk, maar er is een *leven* genomen op aarde! Er heeft bloed gevloeid. Kán dat dan zo maar? Nee, dat kan zomaar niet. God waakt over het mensenleven. Hij acht het zo kostbaar, dat ook dit geval van een droevig ongeluk vergolden moet worden door de bloedwreker.

Bloedwraak en bloedwreker

De *bloedwreker*! Dat woord heeft wel enige uitleg nodig. Het kan ons mogelijk doen denken aan bloedwraak. Toch moeten we daar niet aan denken. Bloedwraak is heel wat anders. Bloedwraak is dit: iemand wordt gedood. Dan jaagt de wreker op de moordenaar en doodt hem. Dan gaat iemand weer op die wreker jagen en doodt hem op zijn beurt. Vervolgens wordt een eindeloze spiraal in gang gezet van wraak, wraak en nog eens wraak. Er zijn landen waar de bloedwraak al eeuwenlang aan de gang is en waar het ene geslacht systematisch bezig is het andere geslacht uit te roeien. Een onophoudelijke spiraal... Maar dát bedoelt de Schrift niet, als zij spreekt over de bloedwreker. Als u het woord bloedwreker in de geschiedenis van de vrijsteden leest, moet u nooit denken aan de wereldse bloedwraak.

Wat is dan het verschil? De bloedwraak houdt nooit op. Maar als de Schrift over de bloedwreker spreekt, staat er eigenlijk in de oorspronkelijke taal: de *goël van het bloed*. De goël! Dat woord kennen we wel. De goël is de lossen. Wat moest een goël doen in Israël? Hij moest herstellen wat verkeerd was gegaan. Als iemand door armoede zijn akker had moeten verkopen, dan moest de goël het terugkopen. Had iemand zijn kinderen in slavernij moeten overgeven uit bange armoede, dan moest de goël die kinderen terugkopen. En... had iemand zijn naaste

van het leven beroofd, dan moest de goël dat geschonden leven herstellen door de doodslager te doden! Maar dan ook niet méér. Alléén de doodslager mocht hij doden. En de goël van het bloed mocht zelf daarna niet gedood worden! Eén leven voor één leven. Zo eist het heilig recht van God voldoening voor de gemaakte schuld. Verstaan wij dat? Wij mogen dus bij de goël van het bloed niet denken aan een of ander kwaadaardig en bloeddorstig iemand, die niets liever doet dan doden en wreken. De goël van het bloed vond het misschien wel verschrikkelijk wat hij moest doen! Maar hij *moest* het doen. Hij moest het geschonden leven herstellen, omdat Gods recht dat eiste. Gods recht eist immers – ook nu nog! – verzoening door voldoening.

Alleen per ongeluk?

Maar nu komen we tot de vraag waarom het in dit artikel eigenlijk gaat, namelijk: als we hier een toepassing proberen te maken, lopen we toch vast? Is de Heere Jezus dan alleen maar een Zaligmaker voor zonden die *per ongeluk* bedreven zijn? Als dat waar was, dan was de troost van de vrijsteden maar een schrale troost. Als een zondaar alleen tot Christus mocht vluchten met de zonden die hij per ongeluk heeft bedreven... Ja, we hebben allemaal wel eens per ongeluk en zonder opzet gezondigd, maar hoe moet het dan met al dat kwaad dat wij opzettelijk bedreven? Tegen beter weten in, tegen de waarschuwingen van onze ouders in, tegen het kloppen van onze consciëntie in, tegen de duidelijke verboden van de Heilige Schrift in hebben we zo ontelbaar vele malen toch onze wil doorgezet en gezondigd. Zou dan Christus voor zulke zonden Zijn bloed niet gegeven hebben? Nee, zo moet u het niet zien. Dan was Manasse nooit zalig geworden en Levi en de Samaritaanse vrouw ook niet. En wie eigenlijk wél? Niemand toch? Maar dat neemt niet weg dat de Heere ons ook met deze trek van het beeld van de vrijsteden wel wat wil leren. Wat dan?

Het grote onderscheid

Wel, mag ik eens tegenover elkaar stellen de opzettelijke moordenaar, die al maanden loert op het leven van zijn naaste, die zijn kans schoon gezien heeft, die met één klap van de bijl de ander van het leven heeft beroofd en vervolgens naar de vrijstad vlucht – en aan de andere kant een man die per

ongeluk zijn vriend van het leven beroofde. Beiden vluchten zij naar de vrijstad. Ziet u ze allebei gaan in uw gedachten? Nu een vraag: vluchten die twee mensen op dezelfde wijze, of is er verschil? Vluchten ze eender? Ze zijn allebei bang, dat is waar. Ze lopen allebei hard. Dat is waar. Ze hopen allebei in de vrijstad geborgen te worden. Dat is ook waar. Maar tóch is er een verschil. Wat dan? Wel, het verschil ligt van binnen. Die opzettelijke moordenaar heeft *geen droefheid*. Die heeft alleen maar angst, angst voor de wreker, voor de goël van het bloed. Maar die andere man kan het wel uitschreeuwen van smart. Hij heeft zijn vriend gedood!

Die les wil de Heere ons leren in de geschiedenis van de vrijsteden. Die oprecht de toevlucht tot Christus neemt, de door onweder voortgedrevene, de ongetrooste ziel, die het leven zoekt buiten zichzelf, die heeft bovenal in zijn hart *smart*. Niet in de eerste plaats angst. Dat heeft de nabijkomende christen soms ook nog wel. Dat heeft ook iemand die algemene overtuigingen kent. Die heeft angst. Soms

zelfs ontzettende angst. Maar Gods oprechte kinderen kunt u vooral herkennen aan de smart. Ze hebben tegen een goeddoend God gezondigd. Wat geeft dat een droefheid. De dichter zegt: 'Ik vond benauwdheid en droefenis.' De droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, is het kenmerk van de oprechte vluchter. Dát is de les die de Heere ons wil leren als Hij zegt: alleen die een ziel door dwaling slaat, niet door wetenschap, die mag naar de vrijstad vluchten. De Heere wil als het ware zeggen: want zulk een ziel is bedroefd. Hij troost het hart dat *schreiend* tot Hem vlucht. Hij is nabij de ziel die tot Hem *zucht*. Kent u dát vluchten, die droefheid? Tegen God gezondigd te hebben. Niet ónopzettelijk, o nee, duizendmaal opzettelijk, maar wel die smart. Tegen een goeddoend en heilig God overtreden te hebben... Voor zulke armen en ongetroosten staat de poort van de hemelse vrijstad nog altijd open.

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

de zaken door een andere rechter worden teruggedraaid.

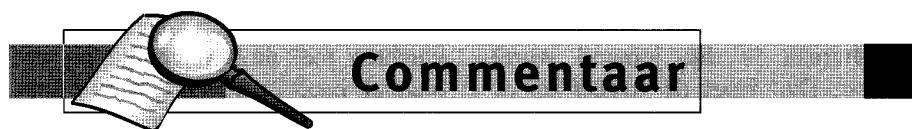
On-Nederlands

Moeten we ons wel zo druk maken over deze rechterlijke uitspraak? Een rechtsgeleerde noemde het vonnis van de rechter tijdgebonden, politiek gekleurd en on-Nederlands. Deze kwalificaties zouden kunnen worden opgevat als een reden om maar betere tijden af te wachten en te hopen dat het gezond Nederlands verstand nog eens zal zegevieren. Maar zo gemakkelijk kunnen we er ons niet van af maken. Waarom niet? In tweërlei opzicht. In de eerste plaats omdat het vonnis van de rechtbank past binnen de op dit moment in Nederland (en in de gehele westerse wereld) heersende overtuiging dat afge-rekend moet worden met alles wat riekt naar discriminatie. De vraag hoe Gods Woord daarover spreekt, is volstrekt niet meer aan de orde. We kunnen daarom de uitspraak wel tijdgebonden noemen, maar ik vind dit eerder beangstigend dan rustgevend. In de tweede plaats kan de uitspraak, als passend in een algemeen heersende opvatting, gevolgen hebben voor de kerk.

De lezer zal begrijpen dat ik op deze plaats geen exegetische uiteenzetting ga geven over de plaats van de vrouw in de politiek. Binnen de SGP wordt de discussie daarover op hoog niveau gevoerd. Ongetwijfeld zal het vonnis van de rechtbank de druk om die discussie af te ronden hebben opgevoerd. We wachten het resultaat van dit interne beraad eerst maar af. We willen de SGP daarin ook niet voor de voeten lopen.

Zestiger jaren

In de Nederlandse politiek – en dat heeft zijn weerslag in de rechtspraak – schijnt alles wat herinnert aan het christelijk verleden van Nederland zo langzamerhand taboe te zijn. In een zeer snel tempo wordt afgerekend met waarden en normen die voor 50 jaar nog gemeengoed waren. Ook aangaande de plaats van de vrouw. Men vergeet zo gemakkelijk de geschiedenis. Een geschiedenis die een keerpunt kent sedert de Franse Revolutie. Als het om het vrouwenkiesrecht gaat, kan Alette Jacobs wel de vrouwelijke exponent van het verlichtingsdenken van de Franse Revolutie worden genoemd. In 1880 eiste zij het passieve kiesrecht op. De rechter wees die eis toen af. Haar actie heeft er wel in geresulteerd dat in 1919 het algemeen vrouwenkiesrecht werd ingevoerd. Vrouwen kwamen op

SGP en non-discriminatie

Links Nederland juicht. Bij de SGP heerst onbegrip en ontsteltenis. De rechter heeft de Nederlandse Staat geboden het eerstvolgende verzoek van de SGP om subsidie af te wijzen, omdat het vrouwenstandpunt van die partij in strijd is met het VN-vrouwenverdrag. In financieel opzicht een ingrijpende uitspraak. Het gaat per slot van rekening om zo ongeveer € 780.000. Zeker een aantal arbeidsplaatsen zijn er mee gemoeid. Voor de direct betrokkenen een bittere pil. Ingrijpend in financieel en emotioneel opzicht, maar nog ingrijpender in principieel opzicht. Op dat punt willen we wat nader ingaan.

Subsidiestop

Het Clara Wichmann Instituut heeft een aantal jaren geleden geprobeerd een 'strijdbare vrouw' uit SGP-kringen te vinden, die zich zou moeten aanmelden

als SGP-lid. Bij weigering zou dit Instituut haar helpen in een aan te spannen rechtszaak. Die strijd bare vrouw is niet gevonden. Maar hoe dan ook en koste wat kost, moest de SGP worden aangepakt. Een Proefprocessenfonds werd opgericht. Een aantal particulieren was bereid om daarin geld te stoppen om die achterlijke SGP een lesje te leren in feminisme. Helaas, het is hen gelukt. Door de uitspraak van de rechter wordt de subsidiekraan dichtgedraaid. Of daar nog wat aan te doen valt via het beroep dat de Minister van Binnenlandse Zaken tegen de uitspraak zal aanspannen, is nog maar de vraag. Wellicht loopt er ook nog een weg voor de SGP naar de Bestuursrechter als de afwijzende beschikking van de Minister op het eerstvolgende subsidieverzoek van de SGP wordt ontvangen. We weten het niet. Laten we hopen dat

de kieslijsten voor raads- en kamerzetsels van de christelijke partijen tot de zeventiger jaren van de voorgaande eeuw echter niet voor. Ook bij de andere partijen liep men niet zo warm voor een gelijke plaats voor de vrouw.

Sedert de zestiger jaren van de vorige eeuw kwam de gelijkberechtiging van de vrouw in een stroomversnelling. De auteur Mark Kurkansky schreef een boek met de titel *1968 Het jaar waarin alles anders werd*. Hij beschrijft daarin de ontwikkelingen in de wereld, waardoor die wereld als het ware op zijn kop werd gezet. 1968 was het jaar van de Praagse Lente, van de studentenopstanden, van de moorden op Martin Luther King en Robert Kennedy. Het jaar 1968 betekende het einde van een generatie en de geboorte van een nieuwe. Het is het jaar van de breuk van de jeugd met het gezag en van de vergaande invloed van de media. Deze en andere ontwikkelingen brengen een andere geest met zich mee. De geest van libertanisme en individualisme. Weg met die geijkte normen! Geen absolute waarheid meer! In het radioprogramma Standpunt.nl, dat was gewijd aan het vonnis van de rechtbank aangaande de SGP, reageerde een luisteraar zo: "Wanneer ik als bedrijf stelselmatig vrouwen weiger, bijvoorbeeld omdat ze zwanger kunnen worden, heb ik een probleem. Maar als ik me dan baseer op een of andere middeleeuwse geloofsopvatting, zou het opeens wel mogen." Een of andere middeleeuwse geloofsopvatting, iets van meer dan 500 jaar geleden... Deze luisteraar kent ook de geschiedenis niet. De bekritiseerde opvatting was 100 jaar geleden min of meer gemeengoed.

Wat we uit deze reactie wel kunnen opmaken, is dat de ontwikkelingen angstig snel gaan. Wat vandaag 'normaal' gevonden wordt, hoeft het morgen niet meer te zijn. Nederland rekent af met mensen en organisaties die soms vergeleken worden met het Afghaanse Talibanregime. De media vervullen daarin een aanjagende rol. Het liefst maakt men een karikatuur van de SGP door beelden te laten zien van alleen in het zwart geklede mannen met zwarte hoeden. Dat de SGP meer is en dat achter die mannen vele gezagsgetrouwe ouderen en jongeren, zowel mannen en vrouwen staan, die voluit participeren in deze samenleving en daarin ook verantwoordelijke posities innemen, wil men kennelijk niet weten. Het is schrijnend dat de feministische lobby in Nederland zich richt tegen de oudste politieke partij in ons land. Een partij

die op raads- en kamerniveau heeft bewezen niet alleen een principiële, maar ook deskundige bijdrage te kunnen leveren aan het maatschappelijke leven.

De kerk

De overheid zou behalve de SGP ook andere organisaties moeten aanpakken die vrouwen of homo's discrimineren. Ook die organisaties, of ze zich nu op christelijk, joods of islamitisch gedachtegoed baseren, mogen geen overheids-subsidies meer ontvangen. Dat zegt het VVD-kamelfrid Hirsi Ali. D'66 wil – nog – geen verbod voor de SGP, maar vindt de uitspraak van de rechter helder. De PvdA is blij met de uitspraak. Waarop zullen de gelijkheidsstrevers nu hun pijlen gaan richten? Op de kerk misschien? Of op sommige Rotary-clubs, die ook niet toegankelijk zijn voor vrouwen? Of zouden die te veel steun genieten van de liberale heren? Het is niet denkbeeldig dat de gram van de feministen zich gaat richten op de kerk. Er liggen echter twee hoge drempels, die het niet zo eenvoudig zullen maken om de kerk te verplichten het onderscheid tussen man en vrouw los te laten door de ambten ook voor vrouwen open te stellen. In de eerste plaats is er de nog steeds machtige en invloedrijke Rooms Katholieke Kerk. De invloed van dit kerkgenootschap reikt verder dan alleen het CDA, maar strekt zich uit tot een groot aantal politieke partijen. Maar ook daar beginnen scheuren in het front te komen. De tijdgeest weekt ook daar oeroude beginselen los. Dat weet de anti-discriminatieobby ook. En die zal niet nalaten alle mogelijkheden te benutten om zijn doelstellingen te bereiken.

Maar dan is er toch nog de Algemene Wet Gelijke Behandeling, die voor wat betreft het anti-discriminatiebeginsel een uitzondering maakt voor de kerk? Ja, dat is is zo, maar voor hoelang? Naarmate de secularisatie voortzet – en menselijkerwijs gesproken zet die zich voort – zal de eigen plaats van de kerk in de samenleving steeds minder verstaan worden. Nu reeds is het zo, dat vele rijksambtenaren de bijzondere plaats van de kerk niet meer kennen en de kerk zien als een belangenorganisatie, waar je weliswaar nog rekening mee moet houden, maar die zich eigenlijk niet onderscheidt van andere clubs. Vanuit die gedachtegang geredeneerd is het niet zo vreemd dat de vraag aan de orde wordt gesteld: waarom is er eigen-

lijk die uitzondering voor de kerken? Gevoegd bij de drammerigheid van de anti-discriminatieobby ligt een wetsvoorstel om die uitzondering in de AWGB te schrappen zo op tafel. Een initiatiefvoorstel zal op dit moment niet zo veel kans van slagen hebben, maar de tijden kunnen snel veranderen. De kerk en zeker de kerk waar wordt vastgehouden aan de onfeilbaarheid van de Heilige Schrift van Genesis tot Openbaring, wordt door velen gezien als een middeleeuws en fundamentalistisch instituut, welke opvatting niet het minst wordt gestimuleerd door de groei van de islam in ons land. Ook binnen de kerken van gereformeerde signatuur komen zaken, die onder ons volkomen zekerheid hebben, onder druk te staan. Het bijbels getuigenis aangaande homoseksualiteit wordt ter discussie gesteld. De plaats van de vrouw in de kerk komt op menige agenda van kerkelijke vergaderingen voor. Hoe vast zijn onze gangen in het Woord? We kunnen wel ach en wee roepen, maar het feit dat alle SGP-burgemeesters, 60 % van de SGP-wethouders en tweederde van de SGP-jongeren voor volledige participatie van de vrouw in de politiek zijn, wijst ons op verschuivende fronten. Dat zal de kerk niet onberoerd laten.

Wissel

Met het vonnis van de rechtbank is een wissel omgezet. Het non-discriminatiebeginsel is boven de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van vereniging gesteld. Godsdienst is iets voor het privéleven. Alle godsdienstige uitingen moeten uit het openbare leven worden uitgebannen. De wissel zal misschien nog wel wat worden teruggezet, maar er is maar een klein duwtje voor nodig om de wissel definitief om te zetten en de volgende wissel – richting de kerk – daarin mee te trekken. Wat is het nodig dat we ook in dit opzicht weer teruggevoerd worden op de Schrift. De vraag: Heere, leer ons de weg door U bepaald, moge ons bij dag en nacht wel bezetten. Gaat er overigens van ons als bijbelgetrouwe christenen nog iets uit naar de samenleving? Kunnen anderen er aan ons nog iets van merken dat een leven overeenkomstig Gods Woord heilzaam is voor individu en samenleving? Hoe lief heb ik Uw wet, ook als dat tegen de tijdgeest ingaat?

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Mijn rechterbuurman...

(1)
Onder verantwoordelijkheid van het deputaatschap voor de evangelisatie schrijft evangelist J. Krijgsman twee artikelen over het evangelisatiewerk (red.)

“Als Christus Zijn tegenwoordigheid onthoudt, zal alles tevergeefs zijn (...) Dus, o mijne ziel, wanhoop niet aan iemands bekering, al zijn ze nog zo goddeloos. Want het is de kracht des Geestes, die iemand in het net drijft. En die kracht is onwederstandelijk”, zo schrijft Thomas Boston in *De kunst om mensen te vangen*.

Zonder een pasklaar recept te geven wil ik eens nagaan hoe we de boodschap van Wet en Evangelie kunnen doorgeven aan onze buitenkerkelijke naaste. Ik wil dit doen naar aanleiding van het slot van het gedicht “Mijn buurman en de dood”. Dat slot is als volgt: “Mijn rechterbuurman is vannacht gestorven en ik heb nooit één woord tot zijn behoud gezegd”. Ik wil dit dan betrekken op onze ‘rechterbuurman’ in breder verband. Laten we ons ervan doordringen dat zonder bekering, zonder de ware liefde tot de Heere Jezus, die ‘rechterbuurman’ bezig is voor eeuwig verloren te gaan, want “buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf”. Dit geldt voor alle mensen. Grijpt dit ons nog aan?

Kort staan we stil bij drie kernwoorden: *vertellen*, *verhelderen* en *verdedigen*.

Vertellen

In het evangelisatiewerk is het leggen van contacten van groot belang. Voordat we iets gaan vertellen, moeten we eerst *luisteren* naar de ander. Dit is moeilijk. Het eist veel van ons. Zeker als de ander iemand is die totaal anders denkt. We kunnen die ander aan het praten krijgen door een alledaagse vraag te stellen. Zo deed de Heere Jezus het ook bij de Samaritaanse vrouw (Joh. 4:7b). Soms kunnen we tijdens het luisteren een korte vraag stellen om het gesprek te leiden en om vragen uit te lokken. Dáárna is het van

essentieel belang te gaan *vertellen* wat het inhoudt christen te zijn. We kunnen pas werkelijk iets vertellen als we ons al luisterend verdiepen in de achtergrond van de ander. Die heeft een persoonlijke geschiedenis, die vaak niet los gezien kan worden van de cultuur waarin we allemaal leven. Dit is een volledig gesecculariseerde cultuur. Een cultuur waarin geen rekening gehouden wordt met onze Schepper en Rechter. We zullen eerst moeten weten wie die ander is. Wat is zijn levensverhaal? Wat houdt hem bezig? Wat zijn zijn behoeften? Door te luisteren zenden we de boodschap uit dat we onze gesprekspartner belangrijk vinden. Luisteren is ook een vorm van vertellen. Wat kunnen we veel ‘zeggen’ met onze ogen en gelaatsuitdrukkingen. Luisteren is een actieve openheid voor de ander. Het betekent dat we bereid moeten zijn de ander bij ons binnen te laten komen. We gaan met de ander mee en denken met de ander mee.

Na het luisteren is het van belang serieus in te gaan op de vragen. Misschien ontdekken we dat de vragen van de ander ook onze vragen zijn. Dat we er net zo goed mee worstelen en dat er geen afgeronde antwoorden zijn. Als we serieus op de vragen ingaan, zal de ander de moeite nemen te luisteren naar wat ons bezighoudt. Mensen zijn soms nieuwsgierig naar wat de Bijbel voor ons betekent. Kunt u daar dan een antwoord opgeven? Wat houdt u bezig? Wat hield Paulus bezig? Het komende oordeel van de Man Die komt. Hij riep zijn hoorders op tot bekering (Hand. 17:30, 31). Wat hield Paulus nog meer bezig? De schrik des Heeren (2 Kor. 5:11) en de liefde van Christus (2 Kor. 5:14). Dit werd gemerkt aan Paulus. In het vertellen zit ook een element van verkondiging. Wat we vertellen is geen vrijblijvende boodschap. Eens komt het gehoorde weer terug. Bijbelse bewogenheid en innerlijke drang vallen altijd op.

Verhelderen

In het vertellen mogen we woorden gebruiken die voor ons als kerkmensen

bekend zijn. Het is wel noodzakelijk deze woorden te *verhelderen* zonder oppervlakkig of populair te zijn. Als we dit niet doen, hebben we in wezen niets te vertellen aan die ander. De boodschap van het Evangelie moeten we vertalen naar de taal van vandaag, zodat de inhoud ervan begrijpelijk wordt. We mogen dit doen in begrip en voorbeelden die begrijpelijk zijn in de belevingswereld en het taalveld van onze luisteraar. Woorden als zonde, wedergeboorte, bekering en verzoening zullen duidelijk gemaakt moeten worden. We mogen zoeken naar voorbeelden die ook buiten de kerk bekend zijn. Hoewel de onvernieuwde mens de geestelijke dingen niet begrijpt, (1 Kor.2:14) heeft de Heere beloofd deze pogingen te zegenen. We moeten oppassen voor kerkelijke ‘geheimtaal’. Wij hebben er geen notie van hoe ver de wereldse mens bij ons vandaan staat. We moeten in het gesprek geen onnodige barrières opwerpen door onze woorden niet te verhelderen. Veel woorden uit het Evangelie klinken niet-christenen als ‘Russisch’ in de oren, omdat ze heel wat anders denken bij woorden zoals ‘zonde’. Wanneer wij dat niet beseffen, stellen we de seculiere mens in zijn waarneming onzinnige vragen. Het evangelie is weliswaar niet naar de mens is, maar het is wel vóór de mens. We moeten het vertellen en verhelderen, want het is van levensbelang. Het kan zomaar gebeuren: ‘Mijn rechterbuurman is vannacht gestorven en ik heb nooit één woord tot zijn behoud gezegd.’

We mogen ook duidelijk maken wat een christen gelooft. In een gesprek kan het belangrijk zijn dat we verhelderen hoe een christen tot zijn geloof komt. Laat het maar helder doorklinken dat Hij alles deed en doet. Maak maar helder wie de Heere Jezus is. Voor Hem zijn geen hopeloze gevallen. Daarom kan ook uw ‘rechterbuurman’ nog gered worden van een eeuwig verderf dat aanstaande is. Neemt die luisteraar dit dan aan? Wordt het niet belachelijk gemaakt? Laat hij mij dan niet links liggen? “Als Christus Zijn tegenwoordigheid onthoudt, zal alles tevergeefs zijn (...) het is de kracht des Geestes, die iemand in het net drijft” (Boston). Dit staat voorop. Hoe nu verder?

(wordt vervolgd)

Amsterdam,

J. Krijgsman

Ben jij al geweest?

(2)

Verschillende werelden

Het ligt soms ver van elkaar: de wereld van thuis, van school, van de kerk en van de vriendengroep. Het kan gebeuren dat je als jongere in je vriendengroep heel anders bent dan op de catechisatie van de kerk. Jongeren hebben wel eens de neiging om *hun eigen wereldje te creëren* dat niet toegankelijk is voor andere jongeren en zeker niet voor hun ouders. In die eigen vriendenwereld is sprake van een sterke onderlinge beïnvloeding als het gaat om zaken als kleding, muziek, vrije tijdsbesteding, roken, gebruik van alcohol en soms zelfs van bepaalde drugs. Onlangs sprak ik een jongen die me vertelde dat hij soms wel voelde dat het niet goed zat. 's Zaterdagavond in een keet met wereldse muziek en veel bier en dan zondag in de kerk. 'Als de dominee spreekt over het geluk van Gods kinderen, dan voel ik dat het bij mij niet goed zit'. Ik heb hem gewezen op de jonge Mozes aan het hof van Farao. Er staat van Mozes in Hebreëën 11: 25: 'Verkiezende liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben'. Die goede keuze is onmisbaar in je jonge leven. Mozes achtte de verzaamheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten van Egypte. En als jij dat nu eens afweegt. De 'schaten' die je in je vrije tijd kunt genieten en de onuitsprekelijke genade van God. Je bent pas werkelijk gelukkig als je een kind van God bent. Daarom zegt de Heere: 'Zoekt de HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is (Jesaja 55: 6). Dat betekent ook breken met een verkeerde weg en je stellen in de weg die de Heere wijst. En dat is de weg waar Zijn Woord opengaat. De jeugdvereniging kan daarin een belangrijke plaats hebben.

De waarde van het gezin

Het zal duidelijk zijn dat temidden van de zuigkracht van de moderne wereld jouw gezin van grote betekenis is. Het is een vluchtheuvel in een turbulente wereld. Onderzoek onder jongeren

heeft uitgewezen dat er bij jongeren grote behoefte is aan een positief gezinsklimaat. Een positief gezinsklimaat houdt volgens jongeren in dat het thuis gezellig is; dat vrienden en vriendinnen er welkom zijn; dat ouders aandacht voor je hebben en dat er thuis gepraat wordt, ook over de geestelijke vragen. Lang niet altijd is dat in onze gezinnen het geval. Jongeren missen soms dat positieve gezinsklimaat. En als jongere kun je daar niet altijd verbetering in brengen. Goede vrienden zijn dan extra belangrijk. Jij weet als jongere ook dat in een positief gezin het ook wel eens mis kan gaan. Dan stukt het gesprek. Help mee om dat gesprek weer op gang te brengen. Over de dingen van school, je vrije tijd, je vriendenkring, de catechisatie en het jeugdwerk.

De kerk niet afschrijven

Het gezin wordt wel een 'een kleine kerk' genoemd. Daar begint het samen zijn rond het Woord. Maar ook de grote kerk van de gemeente kun je niet missen. In onze samenleving wordt de kerk steeds meer een randverschijnsel. Jij groeit daar als jongere mee op. Je leeft in een maatschappij waar het volgens velen goed gaat zonder Bijbel en waar de kerk niet mee telt. Eigenlijk is het een beetje apart als je nog naar de kerk gaat. En het is wel heel apart als je als jongere naar zo'n 'zwarte kerk' gaat. De verleiding is groot om het kerkelijk en godsdienstig leven een beetje buiten het gezichtsveld te houden van je onkerkelijke medescholier, student of collega. In eigen kring is er dan voor het oog nog wel sprake van betrokkenheid bij de kerk, maar innerlijk kom je er steeds verder vanaf te staan. Er ontstaat vervreemding. Het Woord heeft geen zeggenschap meer over de keuzes die gemaakt worden als het gaat om ons uitgavenpatroon, computergebruik, vrijetijdsbesteding, muziekkeuze en dergelijke.

Een dringend appèl

Onze Jeugdbond kiest er voor om jongeren richting te geven met het oog op

Het Deputaatschap voor de Zending van de Gereformeerde Gemeenten heeft drs. P. Eikelboom uit Ede benoemd in de aanstaande vacature van algemeen secretaris.

De heer Eikelboom is 43 jaar oud (01-05-1962), gehuwd, heeft twee kinderen en is ouderling van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen. Tot voor kort was hij werkzaam als voorzitter van het regionaal managementteam regio Midden binnen de Stichting Eleos. De heer Eikelboom hoopt per 1 oktober in dienst te treden. Na een periode van oriëntatie en inwerken zal hij de verantwoordelijkheden van de huidige algemeen secretaris drs. G. Nieuwenhuis overnemen.

Van harte spreken wij de wens uit dat deze belangrijke benoeming mag zijn in de gunst van de Heere en dat de voortgang van het zendingswerk zoals dat vanuit onze gemeenten gestalte krijgt erdoor gediend mag zijn.

hun plaats in kerk en samenleving. We zijn er van overtuigd dat het ook in deze tijd nog mogelijk is om jongeren toe te rusten op grond van Schrift en belijdenis. Het verdriet ons als we merken dat er onder jongeren een tweedeling ontstaat. De jongeren die naar de jeugdclub of jeugdvereniging gaan en de jongeren die andere keuzes maken. Op de catechisatie (en na afloop) kruisen de wegen van jongeren elkaar. Daar hebben jongeren de mogelijkheid een appèl te doen op elkaar. Daarom wil ik een dringend appèl op je doen: werf jongeren voor jullie jeugdwerk. Geen enkele jongere kan gemist worden! Ik hoop dat ambtsdragers dat onderstrepen, op de catechisatie en tijdens de huisbezoeken. En thuis zijn het je ouders die je kunnen stimuleren om naar jeugdvereniging te gaan. Jongelui: doe mee met jullie plaatselijke JeV. Daar ligt je eerste opdracht. 't Is niet zo dat je alleen buiten je gemeente aan activiteiten kunt deelnemen. Betrek in jouw gemeente je vrienden er bij. Bid of de Heere het jeugdwerk zo zou willen zegenen, dat het eeuwigheidswinst mag brengen.

Kamerik,

J. H. Mauritz

Uit vroegere jaren

‘...wees toch niet te blij...’

De kinderjaren van Marinus Hofman (1873-1945) werden doorgebracht nabij Beekbergen. Zijn ouderlijk huis stond in de buurtschap Lieren aan een zandweg nabij het Dierense Kanaal. In zijn geschrift *Het Alwijze Godsbestuur verheerlijkt* heeft hij er het een en ander van opgetekend. Nog zeer jong had hij soms sterke indrukken van dood en eeuwigheid. Al vroeg was er een begeerte in hem te vinden naar het predikambt en hij kon dat maar niet kwijtraken. Zoals hij het zelf omschreef: ‘Dat ik onder al de uitwendige schuddingen toch altijd nog maar onverklaarbaar zwanger liep met het leeraarschap’. Maar Marinus moest eerst nog veel leren en afleren. Heel mooi beschrijft hij hoe hij als tiener onder het gehoor kwam van ds. E. Fransen, die in Twello kwam preken: ‘Nooit had ik zulke taal gehoord’. Vanaf het ontstaan leefde Hofman mee met een gezelschap in Beekbergen bij Stufken, waaruit later (in 1905) een Gereformeerde Gemeente ontstond. Hofman werd toen naast ouderling E. van Grol gekozen als diaken. Nadat de Heere hem in 1910 krachtig bepaald had bij zijn roeping, volgden de gebeurtenissen elkaar snel op. In 1912 werd hem gevraagd een toespraak te houden bij de begrafenis van een kind en toen ds. A. Janse verhinderd bleek een weekdienst te houden, verzocht men Hofman een stichtelijk woord te spreken. Daarna volgden meer spreekbeurten en in 1914 het oefenaarschap. Het predikantschap volgde in 1917. In dat jaar werd de weg geleid naar Rijssen, nadat zijn vrouw kort daarvoor was overleden. Met zes kleine kinderen verliet hij Beekbergen: ‘Met veel aandoeningen namen we afscheid en zoo ben ik op den 11en December 1917 met mijne kindertjes van plaats en erf, waar ik geboren was, vertrokken en met het mijne en de mijnen, te Rijssen aangekomen’. In Rijssen verkreeg Hofman door zijn eenvoudige prediking en ingetogen levenswandel grote achting. Bijzondere banden waren er met Gods volk, o.a. de ouderlingen Arend Baan en Jan Ligtenberg.

Hofman was zo nauw aan Rijssen verbonden, dat hij dacht er tot zijn dood te zullen blijven. Maar de wegen des Heeren waren anders. Eind 1923 werd hij na veel strijd gewillig gemaakt om een beroep aan te nemen naar Krabbendijke.

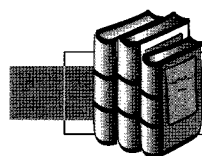
In een brief van 17 januari 1924, gericht aan de Zeeuwse broeders, schreef hij: ‘Het is alsof ik met bevede hand de pen op ’t papier zet nu ik gereed ben om Ulieden onze beslissing aangaande de op mij uitgebrachte roeping van uwe gemeente te melden. Och, dat ik zoo beef met mijne hand broeders, het is niet omdat ik niet beslist ben, maar omdat ik zoo iets heel ongewoons te zeggen heb. Als ik de Gemeenten tijdens mijn verblijf alhier moest antwoorden op hunne roeping, het was altijd dezelfde boodschap. Thans hebben wij een andere: namelijk, dat zoo wij ons niet bedriegen, wij de roeping naar uwe Gemeente moeten aannemen. Een

zware strijd die zelfs mij vleesch gekost heeft is hiermee vergezeld gegaan – moeilijk was het mij zulks aan mijn geliefde vrienden mede te delen, aan wie ik mij zoo hartelijk gebonden gevoel; zwaar zal het mij vallen zulks aan mijne tegenwoordige Gemeente a.s. zondag bekend te maken, maar evenwel kan en durf ik niet afslaan wat de Heere (zoo ik niet beter weet) mij heeft aangewezen en hoop mij dan in deze weg aan Zijne Alwijze leidingen over te geven, wiens wegen en gedachten toch hooger zijn dan de onze’.

Hofman gewaagde in deze brief ook van zijn zwakke lichaam. Hij kon niet direct toezeggen drie keer op een zondag voor te gaan, alsmede huisbezoek te doen en al de catechisaties te geven. Liever wenste hij te aanvaarden wat ouderling Bartel Meeuwse schreef: ‘Kom ons helpen’. De eerste predikant van de Gereformeerde Gemeente van Krabbendijke (eerder had men twee oefenaars gehad: L. Boone en M. Remijn) schreef ten slotte: ‘Broeders, laat ons eindigen, voor ditmaal weet u genoeg. Geve de Heere over alles Zijn lieve gunst. Wees toch niet te blij!! Vervloekt is hij die vleesch tot zijn arm stelt. Wees Gode bevolen en van ons gegroet’.

’s Gravenpolder,

ds. J. Schipper

Boekennieuws

J.C. Ryle, Wedergeboorte, Uitgeverij De Groot Goudriaan-Kampen, 123 blz. ISBN 90611408962, € 14,90.

J.C. Ryle is onder ons geen onbekende. Verschillende van zijn boeken zijn in het Nederlands vertaald. Recent is een werkje vertaald over de wedergeboorte. Zoals we van Ryle gewoon zijn is zijn aanpak van dit leerstuk praktisch en begrijpelijk. Hij begint met de constatering dat er twee groepen mensen in de zichtbare kerk zijn. Er zijn mensen die God slechts in vorm dienen en anderen die God dienen in geest en waarheid. Waar komt dit verschil vandaan? De verandering van het hart maakt volgens Ryle het verschil. Het verschil is de nieuwe geboorte. Ryle verstaat onder de wedergeboorte een grote, radicale verandering van hart en natuur. Het is een werk van Gods Geest. De mens kan de nieuwe geboorte niet aan zichzelf geven. De staat van de mens is na de val zodanig, dat hij

zichzelf door zijn eigen natuurlijke kracht niet kan veranderen. Geen enkele predikant kan iemand tot een nieuw mens maken. Jezus Christus alleen kan dopen met de Heilige Geest. De wedergeboorte is een onmisbare genade. Zonder innerlijke vernieuwing weten, voelen en zien mensen niets van de ware religie. Vertel ze in welk vreselijk gevaar hun zielen verkeren. Zij zien geen gevaar. Vertel ze dat Christus de Redder is, Die zij nodig hebben. Zij zien in hem geen heerlijkheid. Ryle concludeert dan ook: “Geen redding zonder wedergeboorte, geen geestelijk leven zonder nieuwe geboorte, geen hemel zonder nieuw hart”. (blz. 25). De wedergeboorte draagt kenmerken. Ryle behandelt voornamelijk kenmerken uit de eerste brief van Johannes. Na deze inleidende hoofdstukken komt Ryle tot zijn eigenlijke doel met het schrijven van dit werkje. Hij wil de verkeerde gedachte weerleggen dat doop en wederge-

boorte hetzelfde zijn. Kinderen worden niet wedergeboren door de doop. Het blijkt nodig te zijn dat Ryle hier licht over werpt. In het boek van Common Prayer, dat hij als anglicaan in zijn kerk gebruikte, wordt bij de doop van kinderen gezegd: "Ziende nu dat dit kind is wedergeboren, danken wij u van harte dat het u heeft behaagd dit kind door Uw Heilige Geest te wederbaren". Ryle zegt dat de opstellers van dit formulier in liefde het beste in de kinderen veronderstellen en hopen. Hij is echter niet blij met de uitspraken in het Gebedenboek. Ryle wil het liever houden bij de 39 artikelen van de Engelse kerk. In deze artikelen staat dat de sacramenten niet automatisch de genade meedelen, maar de genade uitbeelden en verzegelen. Toch komt Ryle er mijns inziens niet helemaal goed uit om als anglicaan trouw te blijven aan het Gebedenboek en tegelijk te leren dat ook de gedoopte kinderen wederom geboren moeten worden.

Kortgene,

ds. C. Harinck

Marlies en Kees van der Staaij, Liefs uit Bogotá, Ons verhaal over adoptie. Uitgave Boekencentrum, Zoetermeer, 152 blz.; ISBN 90 239 1647 6; € 12,50.

In dit boek geven het SGP-kamerlid Van der Staaij en zijn vrouw een verslag van hun adoptie-ervaringen. Voorafgaand aan de adoptie hebben ze met andere kinderloze echtparen voor de moeilijke afweging gestaan rond wat medisch kan ook bijbels gezien mag in de kinderloosheid. Daarna hebben ze vóór Gods aangezicht een antwoord gezocht op de vraag wat Gods weg en bedoeling in de kinderloosheid was en of adoptie mag. Vragen waar vele kinderloze echtparen zich voor geplaatst zien.

Na de procedure in Nederland reizen ze voor een eerste kind en later ook voor hun tweede kind af naar Colombia. Op een openhartige wijze verhalen ze van de procedure in Nederland voor je kunt overgaan tot adoptie, maar ook over hun wedervaren in het adoptieland. Tegenvallers blijven dan niet uit. Ook de indrukken die het adoptieland met zijn tegenstelling rijk-arm maakt, zijn onuitwisbaar. Vooral de ontmoeting met moeders die kinderen afstaan vanwege de levens-omstandigheden laten de pijn zien die verbonden is aan het afstaan van kinderen voor adoptie.

Wel is duidelijk dat de functie van de vader deuren opende in de kennismaking met het adoptie-land die voor anderen gesloten blijven. Toch blijkt uit het verslag dat het waardevol blijft om zelf naar het adoptie-land af te reizen om te weten waar je kind vandaan komt.

Voor ouderparen die adoptie overwegen en zich op adoptie voorbereiden biedt het boekje een schat aan informatie. Voor familie, ambtsdraggers die met adoptie te maken krijgen, is het goed om het boekje ter hand te nemen om geïnformeerd te zijn over alles wat komt kijken bij adoptie.

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

Johannes Calvin, Institutie 1536, vertaald door Prof. Dr. W. van 't Spijker. Uitg. Den Hertog, Houten. 326 pagina's. ISBN 90 331 1891; € 29,90.

Hoe komt het toch, dat er zo veel (heemelijke) dwaalleer in het kerkelijke leven indringt en er zo weinig kennis is van de leer naar de Godzaligheid? Zou het zijn oorzaak niet mede daarin vinden dat er zo weinig gelezen wordt in de geschriften van onze reformatoren? Met de heruitgave van deze eerste publieke getuigenis van Calvin voor de reformatie, hopen we van harte dat dit zal veranderen. Immers, met deze eerste uitgave van de Institutie wilde Calvin "hen helpen om de allereerste beginselen aan te reiken, waardoor zij tot de ware vroomheid zouden kunnen komen", zoals hij zelf schrijft aan 'de hoogst christelijke koning van Frankrijk', Koning Frans I, aan wie hij dit werk ook heeft opgedragen.

En inderdaad, in dit werk wordt in kort bestek de hoofdsom van de leer der Godzaligheid gegeven, zoals de wet, het gebed, het geloof en de sacramenten. Maar wie de – handige – index achterin dit boek opslaat, ziet dat Calvin veel meer aan de orde stelt. Zo spreekt hij over de Drieëenheid Gods, over de Persoon en het werk van Christus, over het werk der genade in de mens en vele andere zaken. Gedurig wordt daarbij de Roomse leer afgewezen. En dat bepaald niet zachtzinnige bewoordingen, maar wel in beweging!

Waar zouden we beginnen uit dit standaardwerk te citeren om de grote waarde ervan aan te willen tonen? Laten we iets mogen citeren over de vergeving der zonden. "Ik zou echter willen, dat mijn lezers door hebben, dat de strijd hier niet loopt over de schaduw van een ezel, maar dat er over een bijzonder ernstige aangelegenheid wordt gehandeld, namelijk over de vergeving der zonden. Want wanneer zij drie din-

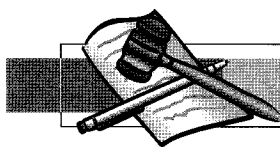
gen vereist voor de boetvaardigheid, namelijk de verbrijzeling van het hart, de belijdenis van de mond en de voldoening door de werken, dan leren zij daarmee tevens dat deze noodzakelijk zijn om de vergeving der zonden te verkrijgen". Niet als voorwaarden. "Want wanneer de vergeving der zonden afhankelijk is van deze voorwaarden, waaraan zij haar zelf verbinden, dan is er niemand ellendiger en wanhopiger dan wij". Maar wel als de weg waarlangs de Heere leidt. Want "zij maken de verbrijzeling van het hart tot de eerste stap tot het verkrijgen van de vergeving...".

Kostelijk onderwijs van Calvin. Er zou veel meer te noemen zijn. De ruimte ontbreekt ons hier helaas. We zijn de vertaler zeer erkentelijk dat hij dit belangrijke werk uit het Latijn heeft vertaald en deed uitkomen. En hem kennende, is het een zeer zorgvuldige overzetting! Moge dit werk in ons land de Calvinistische beginselen weer onder de aandacht brengen. Wellicht een idee om ook dit werk aan de leden van de Staten-Generaal overhandigen? Want "het is een zaak die uw oor waardig is, waardig ook dat u er kennis van neemt, waardig dat u erover oordeelt. Immers, het bedenken van deze dingen maakt de ware koning, het erkennen dat hij in de regering van zijn rijk een dienaar is van God".

Het boek is keurig uitgegeven en behoort een standaardwerk te zijn in de boekenkast van onze gezinnen. Niet om daar te blijven staan maar om het ook daadwerkelijk te lezen. Een tekstregister alsmede een alfabetisch zaakregister zouden het ook als naslagwerk geschikt maken. We sluiten ons van harte aan bij de wens van Calvin zelf over dit boek "dat vrijwel de gehele vroomheid bevat, alsook al wat in de heilsleer noodzakelijk is om te kennen, en dat voor allen die zich wijden aan de vroomheid het lezen meer dan waard is".

Genemuiden,

ds. E. Hakvoort

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Bodegraven: ds. G. Clements te Gouda;
Te Goes en te Veenendaal:

ds. M. Karens te Werkendam;

Te Hendrik-Ido-Ambacht:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Te Kapelle-Biezeling:

ds. M. Golverdingen te Boskoop;

Te Leerdam: ds. C. Hogchem te Barneveld;

Te Nijkerk:

ds. A. Verschuure te Krabbendijke;

Te Rotterdam-IJsselmonde:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Tricht-Geldermalsen:

ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam.

Bedankt:

Voor Grand Rapids- Beckwith (VS):

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

EVANGELISATIE LEEUWARDEN

D.V. zaterdag 24 september zal dhr. S. de Visser, die als evangelist werkzaam is in Leeuwarden, bevestigd worden tot ouderling met een bijzondere opdracht door ds. J.J. Tanis. De dienst begint om 14.00 uur en vindt plaats in de Grote of Jacobijnerkerk, Jacobijnerkerkhof 95 te Leeuwarden. Parkeergarage Hoeksterend.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK

• Pag. 44 ZENDINGSPREDIKANT

Aanvulling op bericht dd. 1 sept. 2005.

Betalingen op bankrekeningnr. 4973.91.007 t.n.v. ds. G.J. Baan dienen te geschieden onder plaatsvermelding: Barneveld (niet Putten).

- Pag. 215, gemeente MIDDELHARNIS Predikant is: Ds. G. van Manen, Tureluur 19, 3245 TH Sommelsdijk, tel. 0187-484859.
- Pag. 226, gemeente NIJKERK. G.C. van Haaren, Wittenburg 76, 3862 EJ Nijkerk, tel./fax 033-246 24 68, is belast met de regeling van preekbeurten.

DS. CHR. VAN DER POEL 40 JAAR PREDIKANT

Vrijdag 2 september 2005 was het 40 jaar geleden dat kandidaat Van der Poel verbonden werd aan de gemeente van Yerseke.

Tijdens een druk bezochte receptie op vrijdag 2 september heeft dominee Van der Poel dit jubileum mogen herdenken.

Velen van binnen en buiten de gemeente maakten van de gelegenheid gebruik om de jubilaris en zijn echtgenote met de kinderen te feliciteren met deze mijlpaal.

Na afloop van de receptie was er een bijeenkomst met de familie Van der Poel, de kerkenraadsleden met echtgenotes en een aantal andere aanwezigen.

Vriend van de Bruidegom

Ds. J. Mijnders sprak als eerste namens de predikanten van de Ger. Gemeenten en memoreerde de bevestiging door wijlen ds. L. Rijksen op 2 september 1965 met de woorden uit Jesaja 40 vers 1 en 2: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreek naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden". Ds. Mijnders wees op de voortreffelijke inhoud van deze tekstwoorden zowel aan het begin van de ambtelijke arbeid alsook in de voortgang. Nodig is altijd maar weer om de inhoud van dit kostelijk getuigenis te beleven!

Verder wees hij op de inhoud van de tekst waarmee ds. Van der Poel zich destijds aan de gemeente van Yerseke verbond: Johannes 3 vers 29 en 30: "Die de bruid heeft, is de Bruidegom, maar de vriend des Bruidegoms, die staat en Hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stems des Bruidegoms. Zo is dan deze mijn blijdschap vervuld geworden. Hij moet wassen, maar ik minder worden". Gewezen werd op het grote voorrecht om 40 jaar in de ambtelijke dienst als vriend van de Bruidegom uit te hebben mogen gaan om een zwarte bruid te verwerven voor de hemelse Bruidegom. Om een schuldig volk niet alleen te onderwijzen in de noodzakelijke toepassing van het alles reinigend bloed van die volkomen Bruidegom maar ook aan te wijzen dat vereniging met die Bruidegom noodzakelijk is en hoe dat gewerkt wordt. Om de gezegende Bruidegom in het middelpunt van de prediking te mogen stellen dat is het verlangen van al Gods knechten. Ds. Mijnders wees er op dat de Heere nog nooit

beschaamd heeft, ondanks alle vrees en onmogelijkheid, maar zo menigmaal Zijn gunst heeft doen ervaren. Nu moet in de zwakte van het lichaam ook beoefend worden om minder te worden.

Ds. Van der Poel werd toegewenst om aan te mogen houden, en moed te mogen grijpen, "Uw hart zal vrolijk leven"!

Nadat nog gezongen werd Ps. 121 vers 4 werd namens alle predikanten een geschenk onder couvert overhandigd.

Bekrachtigd

Ter afsluiting van de avond werd het woord gevoerd door ds. J.W. Verweij als voorzitter van de kerkenraad van Yerseke en huidige predikant van de gemeente. Hij sprak naar aanleiding van 1 Timotheus 1, vers 12: "En ik dank Hem, Die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onzen Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende". Ds. Verweij wees er op wie de dank van het jubileren toekomt: "ik dank Hem"! De apostel kon in zichzelf geen gestalte of enige waardigheid vinden maar mocht eindigen in Hem Die kracht en genade gaf en Die verwaardigde tot de ambtelijke dienst. Hij Die zo getrouw geweest is in Zijn bediening en die Zijn knechten getrouw maakt in de ambtelijke dienst, in zichzelf zijn ze enkel ontrouw en hebben gedurig de hulp en leiding van Boven nodig. Onze dominee wees op het wonder om als een nietig menskind in de bediening gesteld te mogen worden. Verkoren tot dat werk, geroepen en uitgestoten, bij de gedurigheid in te moeten leven de eigen onbekwaamheid, dan is er maar één oorzaak om te roemen: Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen!

In beide toespraken werd er op gewezen dat mevrouw Van der Poel altijd in alles meegeleefd heeft en haar man gesteund heeft in de vele ambtelijke werkzaamheden. De kinderen en kleinkinderen werden opgewekt om te gaan in de voetstappen van vader en opa en te zoeken het goed dat nooit vergaat. Ten laatste werd gewezen op vers 17 van het gelezen hoofdstuk: "Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen". Namens kerkenraad en gemeente werd hierna een geschenk overhandigd.

Niets.. dan Zijn trouw

Als laatste sprak ds. Van der Poel een dankwoord waarin hij allen betrof die meegeewerkt hadden aan het welslagen van de avond. Hij had de laatste tijd veel moeten denken aan een opmerking van een reeds overleden ambtsdrager die bij zijn afscheid, na 50 jaar de gemeenten gediend te hebben, moest zeggen: "Ik ben met niets begonnen en ik moet met niets eindigen". Dan blijft alleen de roem in God, over Zijn getrouwheid en Zijn grote goedertierenheid! " Zo mocht de trouw des Heeren over 36 jaar ambtelijke dienst in de gemeente van Yerseke en daarbuiten herdacht worden. Maar ook dat nog regelmatig voorgegaan mag worden in de classisgemeenten, om als

vriend van de Bruidegom de Banier te mogen verheffen!

Ter afsluiting van dit gedenkwaardig samenzijn werd nog met elkaar gezongen Ps. 89 vers 8: "Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht...."

Yerseke,

L.J. Goud

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES OP 5 SEPTEMBER 2005

De tijdelijke preses, ds. J. Schipper, opent de vergadering met het laten zingen van Ps. 25:2, het lezen van Ps. 25 en gebed. Eerst worden enkele zaken gememoreerd.

* Oud-ouderling C. de Muynck van Borssele is in de leeftijd van 78 jaar overleden; hij heeft ook de classis een aantal jaren gediend als quaestor.

* Ds. G.J.N. Moens heeft een beroep aangenomen naar Meliskerke en is daar inmiddels bevestigd.

* Ds. Chr. van der Poel, emerituspredikant van Yerseke, mocht op 2 september jl. herdenken dat hij 40 jaar geleden als herder en leraar van Yerseke is bevestigd.

* Diaken J. Jansen van Yerseke was op 15 maart 30 jaar ambtsdrager.

* Ouderling L. Niewenhuijse van Kapelle-Biezeling heeft vanwege zijn leeftijd zijn ambt neergelegd. Hij mocht de gemeente van Kapelle 30 jaar als ambtsdrager dienen.

* Ouderling C. Weststrate van Nieuwdorp heeft wegens leeftijd zijn ambt neergelegd; hij diende de gemeente 44 jaar.

* Ouderling D. Eggebeen van Wolphaartsdijk mocht zijn 25-jarig ambtsjubileum herdenken. Wegens leeftijd heeft hij zijn ambt neergelegd.

* Diaken J. Hoekman van Nisse heeft zijn ambt neergelegd.

* Koninklijke onderscheidingen: ouderling Bliet van Krabbendijke is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; ouderling Nijse van Kapelle werd eveneens Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en oud-ouderling Niewenhuijse van Kapelle werd lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Vervolgens spreekt ds. Schipper een openingswoord n.a.v. Ps. 25:4 en 5a: Heere! maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. Leid mij in Uw waarheid en leer mij.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. J. Schipper; assessoren ds. H. Hofman en ds. A. Verschuure; scriba oud. S. Bogaard en quaestor oud. L.J. Goud.

De volgende rapporten worden behandeld: 1. Rapport van de Financiële commissie en de Redactionele commissie van Kerkelijk Nieuws. Dit rapport wordt zonder opmerkingen door de classis goedgekeurd. De preses wijst er op dat de heer A.G. Eggebeen, die meer dan 40 jaar eindredacteur geweest is, dit werk wegens gezondheid heeft moeten beëindigen. Als eindredacteur is benoemd de heer B. Both te Melissant. De heren A.W. Koole en J.P.

Sinke uit Krabbendijke zullen hierbij assisteren.

2. Een verslag van de classis contracta, gehouden op donderdag 7 april 2005, in verband met het vertrek van ds. G.J.N. Moens naar Meliskerke. De classis gaat akkoord met de voorgestelde verdeling van de consulentenschappen. Deze is als volgt:

* ds. H. Hofman: Kortgene;

* ds. J. Schipper: Borssele, Goes, Kamperland, Krabbendijke, Nisse en Yerseke;

* ds. A. Verschuure: 's-Gravenpolder, Hoedekenskerke, Rilland-Bath, Waarde en Wolphaartsdijk;

* ds. J.W. Verweij: Kapelle-Biezeling, Kruiningen, Nieuwdorp en Goes als tweede consulent.

Aan de classis Middelburg is een verzoek gericht of ds. Moens hulpconsulent mag zijn van Nieuwdorp. Op dit verzoek is inmiddels een gunstig antwoord ontvangen. De classis gaat akkoord met de voorgestelde verdeling van consulentenschappen. De commissie Wemeldinge doet verslag van het te gelde maken van het gebouw, de inventaris en het kerkorgel van de vroegere gemeente Wemeldinge. De gelden zullen verdeeld worden over de deputaatschappen Evangelisatie (bestemming Merksem), Kerkbouw, Zending, Israël en de Theologische School. De diaconale gelden zullen verdeeld worden over De Vluchtheuvel, Deputaatschap Bijzondere Noden, Helpende Handen en Stichting Dovenzorg.

De kerkenraad van Kruiningen maakt aan de classis zijn zorg bekend over de nieuwste ontwikkelingen van de kerktelefoon. Veel gemeenten kiezen voor uitzending via de ether. Daardoor zijn alle kerkdiensten in de regio met een scanner te beluisteren,

waardoor mensen de gelegenheid hebben om eventueel thuis te kiezen welke diensten men zal volgen. Men kan zo heel gemakkelijk weggroeien van de gemeente waar men hoort. De classis erkent dit probleem. Het schijnt mogelijk te zijn om het ether-sigitaal te coderen, waardoor alleen de eigen gemeenteleden kunnen meeluisteren. We kunnen echter (nog) niet voorkomen dat gemeenteleden meeluisteren met gemeenten, die ongecodeerd uitzenden. Het probleem wordt besproken zonder dat er een oplossing wordt gevonden.

De kerkenraad van 's-Gravenpolder stelt voor om leden die in het verzorgingstehuis Rehoboth te Goes worden opgenomen en die te oud zijn om nog kerkdiensten te bezoeken, de vrijheid te laten om eventueel lid te blijven in hun eigen gemeente. Enkele afgevaardigden wijzen op vroeger gemaakte afspraken, die inhouden dat het de plicht is van de kerkenraden om hun leden, die naar Rehoboth gaan, pastoraal te blijven begeleiden, ook al worden ze lid in Goes. De classis ziet geen reden om hier nu vanaf te wijken. De kerkenraad van Goes wijst erop dat de pastorale arbeid in Rehoboth gebeurt door de ambtsdragers van Goes.

De kerkenraad van Goes wordt aangewezenen als roepende kerk om de classis samen te roepen op D.V. maandag 9 januari 2006, om 19.00 uur in de Sionkerk te Goes.

De preses dankt de vergadering voor het feit dat diverse zaken in goede harmonie besproken konden worden. Hij verzoekt ouderling A. Witte van Borssele te eindigen. Deze voldoet hiermee door te laten zingen Ps. 86:6 en dankgebed, waarna de preses de vergadering sluit.

S. Boogaard, scriba

leent het gemengd koor "Comt nu met Sangh" uit Nieuw-Beijerland medewerking. Na afloop is er de gelegenheid de stands van de gezamenlijke zendings- en vrouwenverenigingen te bezoeken.

ZANG- EN

EVANGELISATIEAVOND TE LISSE

Op D.V. maandag **26 september** wordt er in de Salemkerk van de Geref. Gemeente te Lisse, Tulpenstraat 35, een zang- en evangelisatieavond gehouden. Spreker: evangelist G. Baan. Medewerkende koren: mannenkoor "David", gemengd koor "De Lofstem" en het jeugd- en meisjeskoor "De Jonge Lofstem", allen uit Lisse. Aanvang: 19.45 uur.

ZANGAVOND TE ZWIJNDRECHT

In de Oude Kerk te Zwijndrecht, Kerkstraat 49a, is D.V. op **1 oktober** een koor- en samenzangavond. Medewerkenden zijn: het mannenkoor "Rehoboth" uit Klaaswaal en het jeugdkoor "De Kleine Lofstem" uit Zwijndrecht. Meditatie door evangelist A. van Setten. Collecte voor het inloophuis van de evangelisatiepost te Merksem. Aanvang: 19.30 uur.

+16 DISTRICTSBIJENKOMST IN AAGTEKERKE

Het district Zuid organiseert op D.V. zaterdag **1 oktober** een +16 jongerenbijeenkomst in de kerk van de Geref. Gemeente te Aagtekerke, Prelaatweg 17. Aanvang: 19.30 uur. Ds. C. Harinck zal een lezing verzorgen over verschillende onderwerpen uit het door de Generale Synode van de Geref. Gemeenten uitgegeven boekje "Zijn verbond en woorden", dat te koop is tijdens deze bijeenkomst. Drs. J. van Mourik is medeforumlid.

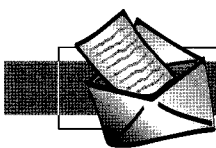
De volgende bijeenkomst zal gehouden worden op D.V. **26 november** te Goes. Dan zal ds. J. van Mourik over een aantal andere onderwerpen uit genoemd boekje een lezing houden en ds. C. Harinck medeforumlid zijn.

APPELAVOND TE DIRKSLAND

Op D.V. zaterdag **1 oktober** wordt er een +16 appellavond van het district Flakkee gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2. Ds. G. van Manen hoopt te spreken over: "Zoekt eerst het Koninkrijk van God". Aanvang: 19.30 uur.

ACTIEMARKT TE BARENDRECHT

Op D.V. zaterdag **1 oktober** zal te Barendrecht een actiemarkt worden gehouden - van 10.00 tot 16.00 uur - t.b.v. nieuwbouw kerk Geref. Gemeente, aldaar. De overdekte markt omvat 50 kramen met een grote verscheidenheid aan artikelen en etenswaren. Ook zijn er verschillende activiteiten voor kinderen en is er een doorlopend muzikaal programma. De bouwcommissie geeft een toelichting op de bouwplannen. Locatie: Handelsweg 190 te Barendrecht.

Berichten

KORT BEGRIP VOOR BELIJDENISCATECHISANTEN

Bij de kerkenraad van Boskoop is het Kort Begrip in een sobere bewerking in hedendaags Nederlands verkrijgbaar. De bewerking is van ds. M. Golverdingen. De uitgave is bedoeld om het uit het hoofd leren van het Kort Begrip door belijdeniscatechisanten te bevorderen. Het boekje telt 44 blz. en is voorzien van Schriftplaatsen en verwijzingen naar de belijdenisgeschriften.

Prijs: € 5,- + portokosten.

Besteladres: dhr. D. de Zwart, Zonedauw 118, 2771 RR Boskoop, tel. 0172-21 77 52.

ZENDINGSVOND TE ZWIJNDRECHT

Vrijdag **30 september** zal dhr. Otte aan de hand van dia's een en ander vertellen over zijn werk als evangelist op het zendingsveld

in Albanië, in de kerk van de Geref. Gemeente te Zwijndrecht.

Burg. Jansenlaan 37. Tijdens de pauze is er gelegenheid om wenskaarten te kopen. Er zal gecollecteerd worden voor de zending. Aanvang: 19.30 uur. De bijeenkomst zal om ongeveer 21.30 uur worden beëindigd.

De pzc Zwijndrecht

REGIONALE ZENDINGSVOND HOEKSCHE WAARD

Op D.V. zaterdag **1 oktober** zal een regionale zendingsmiddag in de Hoeksche Waard worden gehouden. Locatie kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nieuw-Beijerland. Aanvang: 14.30 uur. De opening vindt plaats door ds. G.J. van Aalst. Spreker is dhr. J. Otte, v/h evangelist in Albanië. Ook ver-

ZONDAG 25 SEPTEMBER 2005

Aagtekerke 19.00 uur ds. Moens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Aalst 15.00 uur ds. W.J. Karels; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 19.00 uur ds. W. Harinck; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. P. Blok; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.15 uur ds. Zippro; Bodegraven 10.00 uur ds. Bac; Borssele 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 18.00 uur ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Zippro; Dinteloord 14.30 uur ds. Brugge; Dirksland 10.00 uur ds. Terlouw; Doetinchem 15.00 uur ds. Schreuder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Van Ruitenburg; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.00 uur ds. Meeuse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 16.00 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; Enschede 16.30 uur ds. Kattenberg; Enter 19.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. De Heer; Gorinchem 15.00 uur ds. Van Gelder; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravensande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. Driessen; Haarlem 19.30 uur ds. Tuinier; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hellevoetsluis 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. De Wit; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 15.30 uur ds. Van Dieren; Hilversum 10.00 uur ds. Mol en 19.00 uur ds. Schot; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur ds. Boogaard; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Hoogerland; Hoogvliet 19.00 uur ds. Mondria; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 uur ds. Tanis en 15.00 uur leesdienst; Kamperland 10.00 uur ds. J. Karens en 18.30 uur ds. Verschuure; Kapelle-Biezeling 14.00 uur ds. De Heer; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. Tuinier; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Koot-

wijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 10.00 uur (H.A.) ds. Tuinier en 19.00 uur ds. Golverdingen; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Schot; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 14.30 uur stud. Joesse; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (doventolk) ds. Clements; Naaldwijk 15.00 uur stud. Heijkamp; Nieuwdorp 14.00 uur stud. Van Belzen; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nisse 9.30 uur ds. Verschuure; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostkapelle 9.30 uur ds. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. C. Harinck; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. De Waard; Oostvoorne 15.30 uur ds. De Wit; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. Verweij; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 14.30 uur ds. Veenendaal; Poortvliet 10.00 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. Van Boven; Puttershoek 16.30 uur ds. Baaijens; Rhenen 10.00 en 17.30 uur leesdienst; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. Van der Net; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Pater; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 15.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Hogchem; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Van Aalst en 19.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Sint Aannaland 9.00 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Spijkenisse 16.00 uur ds. Van Aalst; Sprang Capelle 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Stad a/h Haringvliet 15.00 uur stud. De Waard; Stolwijk 19.00 uur ds. Van Dieren; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur lees-

dienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Veenendaal 9.30 en 16.00 uur ds. Meeuse; Vlaardingen 16.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van der Poel; Zaandam 18.30 uur ds. Neele; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur stud. Heijkamp; Zwijndrecht 9.30 en 16.00 uur ds. Mondria; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. Joesse.

DINSDAG 27 SEPTEMBER 2005

Dinteloord 19.30 uur ds. M. Karens; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Van Ruitenburg; Goudswaard 19.30 uur ds. Van der Net; Hoogvliet 19.45 uur ds. Mondria; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur stud. Van Belzen (voor de zending).

WOENSDAG 28 SEPTEMBER 2005

Aagtekerke 19.30 uur ds. Van der Net; Beekbergen 19.30 uur ds. Tanis; Berkenwoude 19.30 uur ds. Schot; Delft 19.30 uur stud. De Waard; Kamperland 19.30 uur ds. J. de Pater; Kapelle-Biezeling 19.30 uur ds. De Wit; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Kleppe; Leerdam 19.30 uur ds. Schreuder (voor de evangelisatie); Mijdrecht 19.30 uur ds. Verhoef; Ouddorp 19.30 uur ds. Verweij; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rilland-Bath 19.30 uur ds. De Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Moens; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur stud. Heijkamp; Scherpenzeel 19.30 uur ds. F. Mulder; Sint Annaland 19.30 uur ds. Van Gelder; Sint Philipsland 19.30 uur stud. Joesse; Sprang Capelle 19.30 uur ds. Hogchem; Veen 14.00 uur ds. De Wit (huw.bev.); Veenendaal 19.30 uur ds. Van Dieren; Westzaan 19.30 uur ds. De Jongste; Zoetermeer 19.30 uur ds. Visscher.

DONDERDAG 29 SEPTEMBER 2005

Aalburg 19.30 uur ds. Silfhout; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. Van der Net; Bodegraven 19.30 uur ds. G. Pater; Enkhuizen 19.30 uur ds. Meeuse; 's Gravenzande 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. L. Blok; Hoofddorp 19.30 uur ds. Verhoef; Klaaswaal 14.30 uur ds. Van Aalst (huw.bev.); Meeuwen 19.30 uur ds. De Jongste; Moerkapelle 15.00 uur ds. Zippro (huw.bev.); Opperdoes 19.30 uur ds. Hoogerland; Vlaardingen 19.30 uur ds. Melis; Yerseke 15.30 uur ds. Verweij (huw.bev.); Zwijndrecht 19.30 uur ds. Veenendaal.

VRIJDAG 30 SEPTEMBER 2005

Den Helder 19.30 uur ds. Neele; Krabbendijke 14.30 uur ds. Verschuure (huw.bev.); Middelburg-Centrum 14.15 uur

ds. Moens (huw.bev.); Nieuw Beijerland
14.00 uur ds. De Wit (huw.bev.);
Ooltgensplaat 14.30 uur ds. De Jongste
(huw.bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver
2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten
iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij
Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samen-
komsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.
Dagje Amsterdam? Bezoek dan eens onze
evangelisatiepost. Open van dinsdag t/m
zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur. Hartelijk
welkom!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw
Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iede-
re zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter
de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om
9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude
Barrelelei 64; diensten iedere zondag om
10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

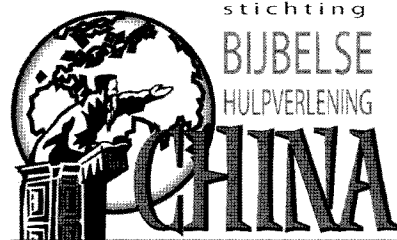
Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkge-
bouw Offenbachstraat 105-107. Diensten
iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.
U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-
winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen
10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

**Ching-Hu kan
niet naar school
waar uit de
Bijbel gelezen
wordt..**

**Help jonge Chinezen voor een
christelijke opvoeding.**

Steun Stichting Bijbelse Hulpverlening China! Stort uw gift op
bankrekening 3473.76.029 en geef de Chinezen het Evangelie!

Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht
voor persoonlijke wensen. In alle rust,
vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of
in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal
te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene
door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzoorgers:

• H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Teur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardeburch:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

Voor een paar dagen of langer, gezell-
igheid en sfeer, Pension "De Peel",
gelegen in de mooie Betuwe, waar
het gewoon goed is. Familie
Knuivers, Boveneindsestraat 14, 4041
EJ Kesteren. Tel. 0488-481687

WWW.ISRAELREIZEN.NL

met aandacht voor Messias

bel. Joden. 8 t/m 17 nov

10 dgse reis Eur 975,-

Wij bezoeken Samaria, de

Golan, Galilea, Jeruzalem,

de Dode Zee en de Negev

Leuke reis voor senioren

Bel 0318 - 540415

Appartementen

voor 55+-ers bij de SGZZH

Binnen onze serviceflats Avondrust en
Rehoboth te Rotterdam zijn comforta-
bele 2- en 3-kamer appartementen te
huur. In de serviceflats wordt thuis-
zorg geboden door Agathos Thuis-
zorg. Deze zorg sluit goed aan bij
onze Christelijke identiteit. Voor
bezigting en nadere inlichtingen
kunt u bellen met familie A. van der
Giessen (Avondrust 010-4829028) of
mevrouw G. van Rijs (Rehoboth 010-
4209806). Zij staan u graag te woord!

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010-458 31 12
 voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
 D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Website op zondag sluiten?

Kijk op <http://www.heinosoft.nl/zondag/>

Of bel 015-2128463, email: info@heinosoft.nl

Te huur onze GEMEUBILEERDE vak. woning in Harskamp (gem. Ede). Van 1 nov. tot 30 april 2006. C.V. en wasmach. aanw. We denken aan een paar verpleegsters of onderwijzeressen. Tel. 0318-456216 of 06-23453183

Te huur op de Veluwe nabij de prachtige bossen, 't Loofles en Kootwijkerzand, onze gezellige vak. woning met mooie tuin, t/m 6 pers, C.V., wasmach. en fietsen aanw. Mooie fietsroutes. 55 plussers 50% korting. Inl. 06-23453183

begrafenisverzorging **T. den Hollander**

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartaan 13
 3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Nog even heerlijk genieten van de Herfsttinten van **Ameland - Terschelling** of in de **Friese Wouden/Bakkerveen** (bij Drachten). Heerlijk uitwaaien: bij zee en strand of heerlijk fietsend door bos en hei en genieten van de grootsheid van -de Schepper-aller dingen. **V.a. € 99,- p.w.** ook in de herfstvakantie zijn er nog mogelijkheden, 0512-516096 www.vdsluivakanties.nl
 Na 30/9 kunt u reserveren voor 2006

Vakantie op Texel

Rust en ruimte
 alle jaargetijden
 in eigen sfeer

Bel 0222 31 83 91

Te koop in Moordrecht (omg. Gouda) Goed onderhouden uitgebouwde tussenwoning in rustige straat. Perceel opp. 138 m2. Bouwjaar 1963. 4 slaapkamers. Nieuwe badkamer (2004). B.g.g. voorzien van laminaatvloer.
Vraagprijs € 185.000,- k.k.
 Tel. 0182-373416

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horssen bv**

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
 Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
 Theologische werken - Dagboeken
 Bijbel- en Catechismusverklaringen
 Leesboeken voor jong en oud
 Voordeelaanbiedingen
 Tweedehands en Antiquarisch
 Psalm- en Muziekboeken
 Bladmuziek (noten en klavarskribo)
 CD's en Musicassettes
 Boeken- en CD-bonnen
 Wens- en Gelegenheidskaarten

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

Zandee & De Kuijper heet sinds kort Natuursteen-Huis. Onveranderd is ons vakmanschap en onze persoonlijke service. Wij vertalen uw wensen in een gedenkteken van steen, glas of metaal of een unieke combinatie.
 Kijk ook eens op: www.natuursteenhuis.nl

Goes tel (0113) 216555
 Breda tel (0118) 612579
 Leveringen buiten Zeeland

Zandee & De Kuijper

Te koop: Rec. woning te **Beekbergen**. 450 m2 eigen grond. Opp. 75 m2, 2 verdiepingen, 3 slaapkamers. Bj. 2003. Mooi aangelegde tuin. Vr. prijs: **€ 199.000,- k.k.**
 Tel. 055-5061972

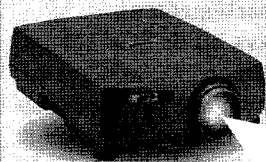
Aangeboden: kamer te huur in Gouda. Tel. 055-5053647

NAJAARS **AANBIEDING**

- * **CD-serie van Ds A. Moerkerken:**
  - Hebreëen 11 : 5
 Het geloof van Henoch
  - Hebreëen 11 : 11
 Het geloof van Sara
  - Hebreëen 11 : 31
 Het geloof van Rachab
- * **Ds G.J. van Aalst:**
  - Filippenzen 3 : 7 en 8
 In rekening bij God
- * **Ds C.J. Meense:**
  - Johannes 17 : 1
 Christus' bede om de verheerlijking Gods in Zijn lijden
- * **Ds D.J. Budding:**
  - Mattheüs 6 : 19 - 21
 Schatten vergaderen
 In mooie CD-cassette.
 CD-serie voor slechts € 7,50.
 Overige preken voor € 2,75 per stuk.
 Alle excl. verzendkosten.

Bel of mail: **CDCopy Kapelle**,
 (0113) 34 10 95 of cdcody@eleos.nl
 Openingstijden: ma.-t/m do.:
 9.00 - 11.30 u. en 13.30 - 16.00 u.; vr.:
 9.00 - 11.30 u.

CDCopy Kapelle is een onderdeel van DAC "De Werkplekke", Eleos, Stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg, www.eleos.nl

- *Nederland en de geestelijke nood van onze naaste*
- *Het werk van onze evangelisten*
- *Noodzaak van evangelisatie*

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

DIA-PRESENTATIE **EVANGELISATIEWERK**

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
 GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voorlichter dhr. C.W. van Haften: 0341-253588

BBegravenisonderneming
Brouwer**Voor een verantwoorde
en stijlvolle begravenis**

- * mogelijkheid voor thuis opbaren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boelje

R.C. Brouwer Bentindlaan 10, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Elst -
- Langbroek - Leersum - Maarn - Moorsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -**Nunspeet:**

**Te huur voor vakantie ruim 6 pers.
zomerhuisje** op vakantiecentrum de
Hofstee. Van alle gemakken voorzien.
Vrij vanaf 24 september, ook nog vrij
in de herfstvakantie Naseizoen,
gereduceerde prijs. Nette bewoning
vereist. Voor inlichtingen
tel: 06 53 84 91 43

Voor een zorgzame begeleiding

Begravenisonderneming

Telefoon: Amersfoort, Nijkerk
Hoewelaken
G.C. van Haren
06 5590 7878Stationsweg 411
3926 CD SchermerzeelCentraal nummer (24 uur):
053 277 0555

**Rijssen: woning in centrum t.h. voor
1 of 2 echtp., vanaf 26 sept..**
Tel. 0548-516641

**CHR. BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR**Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04**Bron van vreemde
Quintus verhoogd****Symposium**

over pastoraat en hulpverlening bij seksuele problemen

Voor wie? Voor ambtsdragers en jeugdwerkers, mensen uit het onderwijs,
hulpverleners en geïnteresseerde gemeenteleden

Wanneer? Zaterdag 5 november 2005, 9.30 - 16.00 uur

Waar? Hogeschool De Driestar, Gouda

Kosten? € 25,- per persoon

Meer info? www.eleos.nl

Wat biedt het symposium u?

Het doel van het symposium is om kennis
over seksualiteit en seksuele problemen
aan te reiken, uitleg te geven over de
hulpverlening aan mensen met seksuele

problemen en handvatten aan te reiken
voor het gesprek over seksualiteit en
problemen op dit terrein.

Programma

Het ochtendprogramma bestaat uit drie
hoofdlezingen:

- Prof dr. ir. H. Jochemsen: *Seksualiteit in Nederland en binnen de gereformeerde gezindte sinds de seksuele revolutie.*
- Seksuoloog drs. P.M. Wagenaar: *Seksuele problemen en seksuologische hulpverlening.*
- Theoloog en psychiater drs. P.J. Verhagen: *Praten over seksualiteit.*

In het middagprogramma worden diverse
workshops aangeboden, o.a.

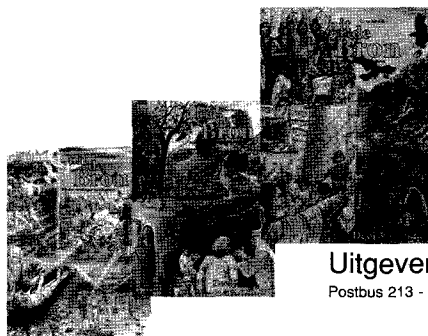
- seksualiteit ter sprake brengen in de kerkenraad of binnen een pastorale relatie;
- hulp aan jongeren met seksuele problemen;
- seksuele voorlichting aan jongeren;
- pastoraat en hulpverlening bij homoseksualiteit;
- plegers van seksueel misbruik en hun partner;
- seksuele problemen in de partnerrelatie;
- huwelijkscatechese en het spreken over seksualiteit;
- mannen met seksuele problemen.

Meer informatie of aanmelden?

Vraag de brochure aan via info@eleos.nl
of bel (030) 600 85 40. Vraag naar
Jantine Quik. U kunt ook onze site
bezoeken: www.eleos.nl

stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg

**Nieuw verschenen
Uit de Bron deel 3**Bijbelse vertellingen voor kinderen
met prachtige sprekende illustratiesdoor C. van Rijswijk
324 pagina's
€ 26,00**Uitgeverij en Boekhandel**

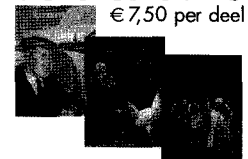
Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055

e-mail:
delezer@kliksafe.nl**Nieuw**

C. van Rijswijk is gestart met
een nieuwe serie boekjes
voor kinderen van 4-6 jaar.
De boekjes zijn voorzien
van prachtige illustraties en
bevatten uitsluitend
eenlettergrepige woorden.

Inmiddels verschenen:

- deel 1: bram en de boog**
(hoe de bestolen Bram door dorpsbewoners wordt geholpen)
- deel 2: brentz en de kip** (hoe ds Brentz wonderlijk werd onderhouden)
- deel 3: op zoek naar het Kind** (de Wijzen uit het Oosten)

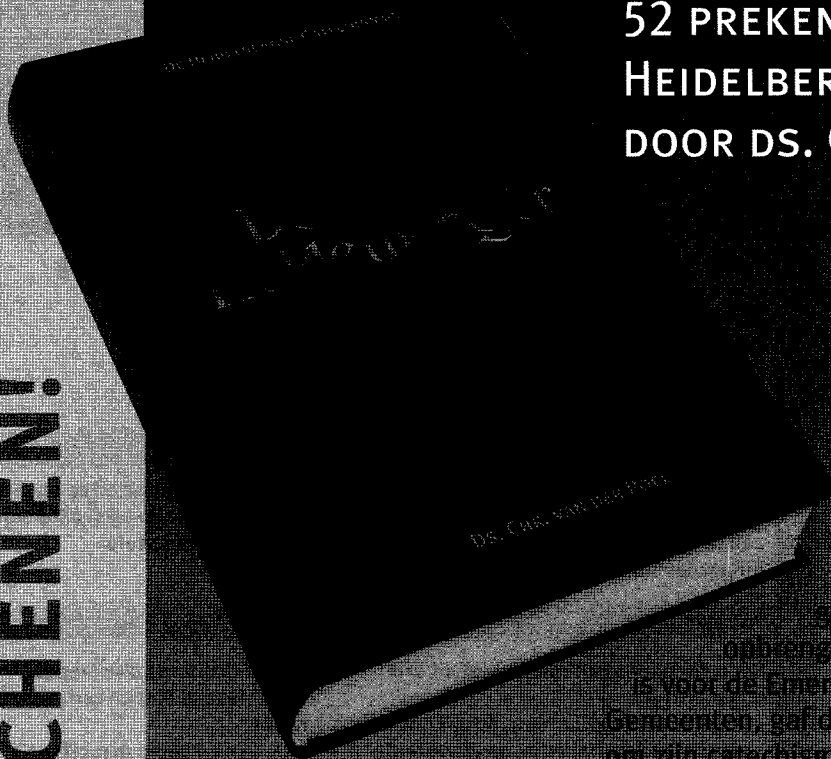
de Ster-serie
€ 7,50 per deel

Deze deeltjes zijn bijzonder
geschikt voor kinderen die
beginnen te lezen.

De Heidelberg

52 PREKEN OVER DE
HEIDELBERGSE CATECHISMUS
DOOR DS. CHR. VAN DER POEL

ZOJUIST VERSCHENEN!

De Heidelbergse Catechismus is een belangrijk boek voor elke christen. Het is de kern van ons geloof en wordt door onze leden voor de gemeente in 'eet' gebruikt. Omdat de opbrengst van deze uitgave bestemd is voor de Emerituskas van de Gereformeerde Gemeenten, gaf ds. Van der Poel toestemming om zijn catechismuspreken uit te geven.

Omvang:	ca. 750 blz.
Uitvoering:	Gebonden
Formaat:	23,5x 15,5 cm.
Prijs:	€ 49,95

Op eenvoudige, indringende wijze confronteert ds. Van der Poel de lezer met de aloude leer die de zondaar op het diepst vermedert en God in Christus op het hoogst verheerlijkt. Het is zijn hartelijke wens dat deze verklaring van Sions Troostboek mag dienen tot onderwijs en vertroosting, tot verheerlijking van Gods Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Deze advertentie werd mogelijk gemaakt door:

N.N.

B E S T E L B O N

Zend mij per omgaande:

.....ex. **DE HEIDELBERGER**

**52 PREKEN OVER DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS
DOOR DS. CHR. VAN DER POEL**

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: ..... tel. nr: .....

Woonplaats: .....

U kunt deze bon in een gesloten envelop zenden aan:

J. Nieuwenhuize, De Burcht 10, 4401 JL Yerseke

De opbrengst van deze uitgave is t.b.v. de Emerituskas van de Gereformeerde Gemeenten

U kunt ook telefonisch bestellen: 0113 57 06 17 · 0113 57 33 90 · 0113 57 27 60